



Inspectie van het Onderwijs
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

Gereformeerde Schoolvereniging Westernieland en omstreken

Onderzoek bestuur en scholen

Vierjaarlijks onderzoek

Datum vaststelling: 20 juni 2022

Samenvatting

Minstens één keer in de vier jaar onderzoekt de onderwijsinspectie ieder bestuur in Nederland. We hebben bij de Gereformeerde Schoolvereniging Westernieland en omstreken onderzocht of de sturing door het bestuur op de kwaliteit van het onderwijs op g.b.s. De Wierde op orde is, of er sprake is van deugdelijk financieel beheer en hoe dit bijdraagt aan de kernfuncties van het onderwijs (zie Onderzoekskader 2021).

Wat gaat goed?

We beoordelen de standaarden voor de kwaliteitszorg bij het bestuur als Voldoende. In het strategisch schoolplan 2019 - 2023 zijn ambities benoemd voor onderwijskundige thema's en voorwaarden voor goed onderwijs.

Het stelsel van kwaliteitszorg van het bestuur en van de school vallen grotendeels samen. Het is flexibel ingericht, waardoor de school naast de basiskwaliteit eigen thema's en prioriteiten kan bepalen. Er is bovendien sprake van deugdelijk financieel beheer.

Ondanks de ongunstige invloed van de coronacrisis, hebben bestuur en school zich ingezet om de strategische ambities waar te maken. Het team is dit schooljaar gestart met een gemeenschappelijke werkwijze om de doorgaande lijn bij verschillende vakken te versterken.

Het bestuur legt in zijn jaarverslag verantwoording af over de onderwijskundige ambities en het financieel beheer. Het intern toezicht voert zijn taken uit conform de code Goed Bestuur. Intern en extern voert het bestuur een actieve dialoog met belanghebbenden, waaronder de medezeggenschapsraad.

Wat kan beter?

We zien dat de kwaliteitszorg van het bestuur op orde is, maar we constateren ook dat er ruimte is tussen ambities en de praktijk. De school is gestart met een nieuw instrumentarium met ambities en kwaliteitskaarten. Voor een deel van de onderwijskundige kwaliteit is het systeem nog niet voldoende gevuld.

De lesbezoeken laten weliswaar een voldoende basiskwaliteit van het pedagogisch-didactisch handelen zien, maar we constateren ook dat

Bestuur: Vereniging
Bestuursnummer: 37038
Sector: PO

Aantal scholen onder bestuur: 1

Totaal aantal leerlingen: 170
(teldatum oktober 2021)

Lijst met scholen waarbij we verificatie-activiteiten hebben uitgevoerd:

g.b.s De Wierde (04PV)

onderwijskundige praktijk rond betekenisvol leren, eigenaarschap en het verfijnd afstemmen op verschillen tussen leerlingen nog niet op het niveau ligt dat bestuur en team willen realiseren.

Binnen de school en het bestuur is behoefte aan versterking van de onderwijskundige aansturing en expertise. Dan gaat het zowel om onderwijskundig leiderschap binnen het bestuur als om de ontwikkeling van expertise binnen het team.

Het jaarverslag van het bestuur kan op onderdelen verbeterd worden. Een volledige continuïteitsparagraaf die voldoet aan de wettelijke vereisten, is van belang voor de transparantie over het toekomst- en risicogericht handelen van het bestuur en voor het tijdig in beeld brengen van financiële risico's. Bij de meerjarenbegroting is het belangrijk dat er (financiële) middelen aan de strategische doelen zijn gekoppeld. Wij zien dit echter niet terug in de meerjarenbegroting.

Wat moet beter?

In het onderwijsaanbod moet het bestuur ervoor zorgen dat het aanbod voor actief burgerschap aan de wettelijke eisen voldoet. Dit vraagt om een koppeling van doelen aan een samenhangend aanbod in de verschillende leerjaren en een verantwoording van de resultaten die daarmee worden bereikt.

In het bestuursjaarverslag ontbreekt een oordeel van het (toezichthoudend) bestuur over de doelmatigheid van de inzet van middelen. Dit vraagt om beter zicht op behaalde resultaten in relatie tot de inzet van (financiële) middelen.

Vervolg

Het bestuur komt in aanmerking voor regulier vervolgtoezicht.

Inhoudsopgave

1.	Opzet van het vierjaarlijks onderzoek	5
2.	Resultaten vierjaarlijks onderzoek bestuur	7
	2.1. Besturing, kwaliteitszorg en ambitie	7
	2.2. Afspraken over vervolgtoezicht	10
3.	Reactie van het bestuur	12

1. Opzet van het vierjaarlijks onderzoek

De Inspectie van het Onderwijs heeft in de maand april 2022 een vierjaarlijks onderzoek uitgevoerd bij de Gereformeerde Schoolvereniging Westernieland en omstreken. In een vierjaarlijks onderzoek staat de volgende onderzoeksvraag centraal:

Waarborgt het bestuur met zijn (be)sturing de kwaliteit op de school, is er sprake van deugdelijk financieel beheer én heeft het bestuur ambities gericht op de verdere ontwikkeling van de scholen en draagt dit bij aan de kernfuncties van het onderwijs?

Werkwijze en onderzoeksactiviteiten

Het onderzoek richt zich op onderstaande standaarden op het niveau van het bestuur. Daarnaast spreken we vanuit het perspectief van de kernfuncties en het stelsel met het bestuur over zijn visie en ambities.

Standaard	Onderzocht
Besturing, Kwaliteitszorg en Ambitie	
BKA1. Visie, ambities en doelen	•
BKA2. Uitvoering en kwaliteitscultuur	•
BKA3. Evaluatie, verantwoording en dialoog	•

Om antwoord te geven op de onderzoeksvragen voeren we verificatie-activiteiten uit op g.b.s. De Wierde en op het bestuursniveau. Daarbij kunnen we ook andere belanghebbenden betrekken.

Onderzoeksactiviteiten

Het vierjaarlijks onderzoek bij de schoolvereniging hebben we op maat ingericht en bestaat uit de volgende onderzoeksactiviteiten.

Startgesprek, gesprekken met het intern toezicht en de medezeggenschapsraad

Het bestuur is een zogenaamde 1-pitter, met een voor bestuurstaken gemandateerde directeur en een toezichthoudend bestuur. Om zicht te krijgen op de werking van deze bestuurlijke organisatie gaan we na het startgesprek in ieder geval in gesprek met een vertegenwoordiging van het toezichthoudend bestuur. Ook spreken we in dit kader met de medezeggenschapsraad.

Documentanalyse en gesprek schoolleiding

Daarnaast ligt het accent voor verificatie op de kwaliteitszorg van de

school en op de onderwijskwaliteit. Er is sprake van recente vernieuwing in het instrumentarium met kwaliteits- en ambitiekaarten. Door documentanalyse en gesprekken met de schoolleiding krijgen we zicht op de cyclus van kwaliteitszorg op bestuurs- en schoolniveau.

Gesprek met leraren

De school is dit jaar gestart met het werken in leerteams om de gewenste verbinding tussen ambities, implementatie en borging te realiseren. Om die reden geven we in gesprek met de leraren het thema professionele kwaliteitscultuur aandacht bij de verificatie.

Lesobservaties

Het strategisch schoolplan laat zien dat de school een ontwikkelingsgerichte visie op onderwijs heeft. De uitdaging is om die visie en praktijk meer in een (doorgaande) lijn te uit te werken en te borgen. Om die laatste reden schenken we bij de verificatie-activiteiten aandacht aan lesobservaties, waarin kernelementen (betekenisvolle inhouden, eigenaarschap, omgaan met verschillen) van die visie naar voren zouden kunnen komen.

Financieel onderzoek

Vanuit het geïntegreerde toezicht kijken we bij de beoordeling van de BKA-standaarden ook naar (de sturing op) het financieel beheer. Voor de beoordeling van het financieel beheer kijken we in ieder geval naar de jaarverslaggeving en de daarin opgenomen kengetallen, begroting en prognoses.

Signalen

In de voorbereiding van ieder onderzoek kijken we naar eventuele signalen die bij de inspectie zijn binnengekomen. Soms heeft dat gevolgen voor de uitvoering van het onderzoek. Er zijn geen signalen over g.b.s. De Wierde bij ons binnengekomen die opvolging vereisen.

Leeswijzer

In hoofdstuk 2 staan het eindoordeel op bestuursniveau en de oordelen op de standaarden uit het kwaliteitsgebied Besturing, kwaliteitszorg en ambitie. De afspraken over het vervolgtoezicht zijn opgenomen in hoofdstuk 2. In hoofdstuk 3 is de reactie van het bestuur op het onderzoek en rapportage opgenomen.

2. Resultaten vierjaarlijks onderzoek bestuur

In dit hoofdstuk geven we de resultaten weer van het onderzoek op bestuursniveau.

Samenvattend oordeel

In onderstaande figuur zijn de resultaten samengevat. Te zien is wat het eindoordeel is op bestuursniveau en de oordelen op de standaarden.



We beoordelen de kwaliteit van de besturing, kwaliteitszorg en ambitie van de Gereformeerde Schoolvereniging Westernieland en omstreken als Voldoende. De bestuurlijke organisatie, het stelsel van kwaliteitszorg en de professionele cultuur binnen de school waarborgen de kwaliteit van het onderwijs op g.b.s. De Wierde. Het financieel beheer is deugdelijk. Bestuur en school hebben gemeenschappelijke ambities, die in de school uitgewerkt worden. De school spant zich in om leerlingen een goed niveau van basisvaardigheden mee te geven en creëert ruimte in het aanbod om verschillende talenten van leerlingen te bedienen.

2.1. Besturing, kwaliteitszorg en ambitie

In de onderstaande tabel geven wij de oordelen en/of waarderingen weer op de standaarden van het kwaliteitsgebied Besturing, kwaliteitszorg en ambitie. Vervolgens geven we een toelichting op deze oordelen.

BESTURING, KWALITEITZORG EN AMBITIE	O	V	G
BKA1 Visie, ambities en doelen		●	
BKA2 Uitvoering en kwaliteitscultuur		●	
BKA3 Evaluatie, verantwoording en dialoog		●	

BKA1. Visie, ambities en doelen

Het bestuur heeft ambities voor het onderwijs en de omgeving in het strategisch schoolplan en de kwaliteitszorg sluit daar flexibel op aan

We beoordelen de standaard als Voldoende. Het strategisch schoolplan 2019-2023 is leidend voor de schoolontwikkeling op De Wierde. De onderwijskundige ambities vloeien voort uit de ontwikkelingsgerichte visie die de school aanhangt. Ook schenkt het plan aandacht aan de verbinding die het bestuur wil houden met de ouders, de lokale omgeving en samenwerkingspartners.

De ambities zijn ruim omschreven, bijvoorbeeld; "We werken vanuit de bedoeling: mensen tot bloei laten komen". De bijbehorende uitwerking geeft wel enige richting voor de ontwikkeling, maar betrekkelijk weinig houvast voor het bepalen van concrete resultaten. Normen daarvoor ontbreken veelal.

In 2019 zijn school en bestuur gestart met een nieuw stelsel van kwaliteitszorg. Dit stelsel is flexibel van aard en biedt de mogelijkheid om het strategisch beleid te vertalen naar ambitiekaarten en kwaliteitskaarten, die de praktijk beschrijven. Daarnaast zijn er kwaliteitskaarten gericht op de basiskwaliteit, bijvoorbeeld een kaart die voor een vakgebied de afspraken voor de doorgaande lijn omschrijft. Om het systeem werkbaar te houden is het van belang om prioriteiten aan te brengen in de ambitie- en de kwaliteitskaarten. Dat biedt tevens de mogelijkheid om de globaal geformuleerde strategische ambities te concretiseren en te normeren.

De kwaliteitskaart voor burgerschapsvorming heeft nadere uitwerking voor de doelen in samenhang met het feitelijke aanbod en het zicht op resultaten voor deze leerlingenpopulatie. Het bestuur krijgt een herstelopdracht om aan de wettelijke eisen te voldoen (Zie artikel 8, derde lid, WPO).

BKA2. Uitvoering en kwaliteitscultuur

Nieuwe werkwijze voor uitvoering en werken aan een goede balans tussen professionele ruimte en aansturing

We beoordelen de standaard als Voldoende. Een belangrijke ambitie is het thematisch werken. Dit heeft een duidelijke plaats binnen de school met een periodiek thema en een ondersteunend methodisch aanbod. Voor de talentontwikkeling zijn er meerdere activiteiten, zoals hout en tuin, zorg- en welzijn. Voor meerbegaafde leerlingen is er specifiek uitdagend aanbod. Doelen en een doorgaande lijn van deze initiatieven vragen nog om verdere overdenking.

Op basis van de lesbezoeken zien we minder terug van thema's als "eigenaarschap" en "differentiatie". De differentiatie, met name bij instructie komt het minst uit de verf bij verschillende basisvakken. Meerdere lessen zijn tamelijk klassikaal, waarbij de differentiatie vooral in de verwerking moet worden gezocht. Als we eigenaarschap vertalen naar interactie en actief meedenken tijdens de instructie is er

eveneens ruimte voor verbetering. Kritische reflectie op het eigen didactisch handelen blijft een aandachtspunt voor de school.

We zien enige spanning tussen directie en team als het gaat om de invulling van het onderwijskundig leiderschap en de actieve ondersteuning bij de uitwerking van de onderwijskundige ambities. Het bestuur geeft aan dat gezocht wordt naar versterken van het onderwijskundig leiderschap in de school, omdat de combinatie met bestuurlijke taken (te) veel vraagt.

Het team is dit jaar gestart met de werkwijze Leerkracht, waarvoor een vijftal onderwerpen zijn geagendeerd. Deze werkwijze lijkt inmiddels redelijk omarmd.

Bij de beoordeling van de continuïteitsparagraaf constateerden wij dat de enkele onderdelen ontbraken. Hiervoor geven we een herstelopdracht. De intern toezichthouder doet in het jaarverslag weliswaar verslag van zijn werkzaamheden, maar te beperkt. Uit het verslag van de intern toezichthouder wordt niet duidelijk hoe hij het bestuur ondersteunt bij beleidsvraagstukken en (indien van toepassing) financiële problematiek en/of welke resultaten hij met het toezicht heeft bereikt.

In het jaarverslag is wel opgenomen dat de intern toezichthouder toezicht houdt op de doelmatige besteding van middelen, maar niet hoe hij dit doet. Dit is mondeling toegelicht in het startgesprek. Wij verwachten dat de intern toezichthouder dit in de volgende jaarverslagen op zal nemen.

BKA3. Evaluatie, verantwoording en dialoog

Bestuur is in dialoog met de omgeving en verantwoordt zich. Evaluatie en inzicht in doelmatigheid kunnen beter.

We beoordelen de standaard als Voldoende. Het bestuur geeft in het bestuursjaarverslag zicht op de belangrijkste gebeurtenissen, presenteert een blik op de strategische ambities en een analyse van de leerresultaten.

De directie heeft een ruim mandaat in bestuurlijke bevoegdheden. Ze informeert het toezichthoudend bestuur volgens de jaaragenda die men hanteert en met periodieke updates over alle zaken die spelen. De nadruk ligt op het zicht op leerresultaten en de voorwaarden voor het onderwijs, zoals financiën, personeel en huisvesting. Het intern toezicht onderschrijft de code Goed Bestuur. Het bestuur geeft aan dat er financiële en juridische expertise aanwezig is. Het bestuur is minder in staat om op onderwijskundig gebied sparringpartner van de schoolleiding te zijn.

In samenhang met de ontwikkeling van het nieuwe stelsel van kwaliteitszorg kan de kwaliteit van de evaluatie verbeteren. Door ambities concreter te verbinden aan doelen en normen, kan de wijze

van evaluatie van behaalde resultaten of effecten verbeteren. Als er meer zicht is op resultaten, kan de doelmatige inzet van middelen eveneens beter worden verantwoord.

Passend onderwijs voor iedere leerling die dat nodig heeft is een belangrijk uitgangspunt van ons onderwijs. Het bestuur geeft in het jaarverslaggeving niet in voldoende mate aan waaraan het geld dat zij van het samenwerkingsverband ontving is besteed en wat het effect hiervan is geweest op de leerlingen om wie het gaat. Wij vragen het bestuur om hier in de volgende bestuursverslagen meer aandacht aan te geven.

Het toezichthoudend bestuur heeft tweemaal per jaar een ontmoeting met een delegatie van het team, mede in het licht van het functioneringsgesprek dat hij voert met de schoolleiding. Ook is er periodiek overleg met de medezeggenschapsraad. De medezeggenschap kan zijn taken naar eigen zeggen goed uitoefenen en voelt zich serieus genomen. Er zit meer structuur in de vergaderingen en de communicatie met de achterban loopt beter. Het heeft veel geholpen dat de MR een cursus heeft gevolgd, waardoor de rol die hij moet en kan spelen, duidelijker is geworden.

De directie heeft een breed palet aan externe activiteiten, zoals externe contacten met besturen in de regio, contacten met de gemeente rond huisvestingsperikelen en het samenwerkingsverband. Ze wordt door het team gekenschetst als sterk in de communicatie en de externe contacten. Een punt van discussie binnen bestuur en school is de mate waarin de samenwerking met een groot schoolbestuur op dezelfde grondslag moet worden gezocht.

2.2. Afspraken over vervolgtoezicht

We wijken bij de Gereformeerde Schoolvereniging Westernieland en omstreken voor het vervolgtoezicht niet af van de reguliere termijn van vier jaar. De jaarlijkse prestatie- en risicoanalyse en/of urgente signalen kunnen de inspectie aanleiding geven het vervolgtoezicht aan te scherpen.

Voor de wettelijke tekortkomingen krijgt het bestuur herstelopdrachten die in onderstaand schema staan vermeld.

Tekortkoming	Wat verwachten wij van het bestuur?	Wat doen wij?
Bestuur		
BKA ₂ art. 17c lid 1 onder e WPO / De intern toezichhouder legt jaarlijks verantwoording af over de uitvoering van taken en bevoegdheden in het jaarverslag	Het bestuur zorgt ervoor dat de intern toezichhouder in de eerstvolgende jaarverslaggeving verantwoording aflegt over hoe hij het bestuur heeft ondersteunt in haar handelen en welke resultaten dat heeft opgeleverd.	Wij vertrouwen er op dat het bestuur het onvolledige onderdeel in de eerstvolgende jaarverslaggeving opneemt.
BKA ₂ art. 17c lid 1 onder e WPO / De intern toezichhouder legt jaarlijks verantwoording af over de uitvoering van taken en bevoegdheden in het jaarverslag	Het bestuur zorgt ervoor dat de intern toezichhouder in de eerstvolgende jaarverslaggeving verantwoording aflegt over hoe hij het toezicht op een doelmatige besteding van rijksmiddelen heeft uitgevoerd.	Wij vertrouwen er op dat het bestuur het onvolledige onderdeel in de eerstvolgende jaarverslaggeving opneemt.
Scholen		
BKA ₁ artikel 8, derde lid, WPO / Het bestuur voldoet niet aan de wettelijke eisen voor het onderwijsaanbod voor burgerschap	Het bestuur zorgt voor een samenhangend onderwijsaanbod met concrete doelen voor actief burgerschap en evalueert de resultaten die daarmee worden behaald.	Bij het eerstvolgende periodieke onderzoek gaan we na of de tekortkoming is opgeheven

De reden dat wij het herstel overlaten aan het bestuur is dat we constateren dat het bestuur op dit moment in staat is de kwaliteit van het onderwijs voldoende te waarborgen.

3. Reactie van het bestuur

Hieronder volgt de reactie van het bestuur op het onderzoek.

"Als bestuur en directie hebben we het bezoek van de onderwijsinspecteurs aan onze school als bijzonder zinvol en constructief ervaren. We kunnen ons goed vinden in de bevindingen van de onderwijsinspecteurs, zoals vastgelegd in bijgaande rapportage. De rapportage is in het team besproken en de motivatie om met genoemde verbeterpunten aan de slag te gaan is groot.

Het is fijn om bevestiging te krijgen ten aanzien van zaken die ook naar het oordeel van de inspecteurs goed gaan. Het bezoek en voorliggende rapportage zijn een stimulans om verder te gaan op de ingeslagen weg. De aanbevelingen die door de inspecteurs zijn gedaan, nemen we graag ter harte. Hierna geven we voor de verschillende verbeterpunten/aanbevelingen aan op welke wijze we hiermee verder gaan:

Versterken verbinding visie - praktijk

Door ook de komende jaren in te zetten op het werken in leerteams maken we de geconstateerde ruimte tussen visie en onderwijskundige praktijk steeds kleiner. De inspecteurs constateerden dat de visie van de school weliswaar mag rekenen op breed draagvlak. De uitwerking daarvan in de onderwijskundige praktijk kan nog worden versterkt als het gaat om betekenisvol leren, eigenaarschap en het verfijnd afstemmen op verschillen tussen leerlingen (vooral in de instructies). Voor het komend schooljaar zijn de benoemde kenmerkende aspecten van ontwikkelingsgericht werken daarom opgenomen in de jaarplanning als thema's voor de leerteams. Komend schooljaar werken we schoolbreed in leerteams aan respectievelijk:

Periode 1 Rekenen

Periode 2 Instructie/differentiatie

Periode 3 Burgerschap

Periode 4 Lezen

Periode 5 Talenten & eigenaarschap

Versterking onderwijskundige aansturing

Zoals in het gesprek met de inspecteurs aan de orde is geweest, wordt momenteel gewerkt aan versterking van de onderwijskundige aansturing. In mei 2022 is een extern adviesbureau met het oog hierop gevraagd te onderzoeken op welke wijze dit binnen de huidige organisatiecontext het beste vorm kan krijgen.

Jaarverslag en doelmatige inzet van middelen

De opmerkingen ten aanzien van de jaarverslaglegging zijn meegenomen in de jaarverslaglegging over 2021. In de komende begrotingsronde (najaar 2022) zal aandacht worden besteed aan het meer beleidsrijk maken van de begroting. Keuzes (met name op personeelsgebied) werden tot nu toe uitgebreid onderbouwd in het formatieplan in plaats van in de meerjarenbegroting. Komend

schooljaar zullen we deze toelichting van beleid en de daarop gebaseerde begrotingskeuzes (ook) opnemen in de meerjarenbegroting.

Kwaliteitssysteem

Inzet van de schoolleiding voor komend schooljaar is dat de nog ontbrekende kwaliteitskaarten, onder andere op het gebied van Burgerschap, worden uitgewerkt en dat er een cyclus wordt ingericht voor de evaluatie van de kwaliteitskaarten, zodat alle onderwerpen die van belang zijn regelmatig de revue passeren. Het nieuwe systeem van Ambitie- en Kwaliteitskaarten vormt een belangrijk hulpmiddel voor het toezichthoudend bestuur om beter zicht te krijgen op een doelmatige besteding van de onderwijsmiddelen en hierover een oordeel te kunnen vellen.

Rest ons de betrokken inspecteurs te bedanken voor hun inzet en adviezen. Wat ons betreft hoeft u geen vier jaar te wachten voor een volgend bezoek; u bent ook eerder van harte welkom! Uiteraard hopen we dat u bij uw volgend bezoek tot de conclusie komt dat de visie van de school terug te vinden is in alle haarvaten."

Inspectie van het Onderwijs
Postbus 2730, 3500 GS Utrecht
T-algemeen 088 6696000
T-loket (voor vragen) 088 6696060

